

Math. 18. sicut & ego tui miseratus sum, iratus Dominus tradidit eum tortoribus, Matth. 18. n. 32.

Ex indulgentia Magnam quaestionem Palacius excitat, cur Dominus tam rigide damnat servum non remitentem debita debitoris; nulla enim lex, aut preceptum obligat hominem remittere debita sui debitoris, si ergo nulla lex urget, unde tam severe, ac rigide iste damnatur. Eo nempe, Servus nequam omne debitum remisit tibi, iste extitit aliquando servus, & debitor, & a Domino impetravit remissionis gratiam, ex qua indulgentia sibi a Domino concessa tenebatur similem conservo impertiri, ex cuius contemptu in aeternam maledictionem ruit, & cadit. Eusebius Emilsen. ibi, Ecce dimissum est tibi debitum, dimitte tu quoque debitoribus tuis, sicut & tibi dimissum est debitum tuum; quod si facere nolueris, expecta, quod sequitur, & iratus Dominus tradidit eum tortoribus.

55. Cant. 4. n. 5. Virgini Mariæ dicitur Duo ubera tua, sicut duo hinnuli caprea gemelli, ex mariæ uberibus unicus lactatus est Jesus, si ergo unius tantum erat, quomodo dicuntur duo? hoc totum faciebat Divinum mei Jesu ingenium, qui ut lac ex uberibus mariæ sugebat, simul genus humanum adducebat, ut de hoc dulcissimo lacte participaret. Richard. Victorin in Cant. p. 2. cap. 23. & ait, Carnalia in te, o Virgo, Christus ubera suxit, ut per te nobis spiritualia suerem, sicut carnem nostram in te sumpsit, & Spiritum sanctum suum nobis dedit; cura materiale lac ex te Deus suxit, spiritualiter pariter filius Dei per te fluere capit. Simul ut Jesus in se suxit labia ad ubera mariæ Virginis, simul & fecit ut nos de illo suavissimo misericordiae lacte gustaremus.

56. Mulier illa clamat, Beatus venter, qui te portavit. Luc. 1. n. 27. quæ verba tractans Richardus a S. Laurentio lib. 2. de laudibus Mariæ. Beatus (ait.) venter, qui te portavit, id est, quod ad nos te beatum portavit. Ac laudibus acclametur focus Mariæ venter, quod vitæ fructum filium non uni sibi retinuerit, sed nobis dedit ad salutem cunctorum.

QUÆSTIO XI.

Quare Paulus videns fratres Romæ multam fiduciam accepit?

57. Veniens Paulus Romam ait text. vers. 15. Multam fiduciam accepit, animo Syriacus, Confirmatus est, id est, recreatus aliorum societate, quæ multum juvat ad recte, & bene agendum, ac ad recreationem animi. Dicitur Eccl. 4. n. 9. Melius est duo esse simul, quam unum; habent enim emolumentum societatis suæ, ut si unus ceciderit, ab altero fulciatur; Va soli, quia cum ceciderit non habet sublevantem se.

58. Sic & Christus Dominus misit binos suos discipulos, Luc. 10. n. 1. quod expendens D. Ambros. in Psalm. 73. ait: Ad consolacionem, subsidium animi. Cardinalis Toletus addit, ad consilium, nam quamvis sacri discipuli essent valde eruditi in sacra Scriptura, ac verâ doctrinâ, vult Deus ad nostrum documentum, ut unus sit alteri in consilio, & in hac consideratione? cum Deus mitteret Moysen instructum in omni sapientiâ Ægyptiorum, & cum magna potestate Deum Pharaonis constituere, associat ei fratrem suum Aarone, Exod. 4. num. 28. Quod significare videtur Lippomanus.

Exod. 4. Apparens Deus pareati Eliæ in monte Horeb.

59

præcepit ei, unges Elisæum filium Sephat, qui est de Abelmeula, Prophetam per te, Reg. c. 19. n. 16. & cur Deus potius in hoc loco quam in alio ei dat socium Elisæum? Cum Propheta esset; quaesitus a Domino, responderet illi, Relictus sum ego solus, & quaerunt animam meam, cum Dominus hæc accepisset, non est passus suum prophetam esse solum, & statim ei adhibet discipulum, qui relictis omnibus sequutus est eum.

Venit Christus Dominus ad Joannem, ut baptizaretur ab eo, recusat Joannes responderi Christus, Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam, Matth. 3. n. 15. sive per iustitiam intelligatur obedientia, ut ait Abulens, sive humilitas, ut tenet D. August. omne opus iustum est sanctum quia omnis Sanctitas confertur, ut late dixi tom. 1. in Evangelia lib. 3. c. 2. q. 1. tamen quocumque modo sumatur, in ipsâ iustitiâ adimplendâ non vult Christus solus esse, sed secum in ministrum advocat suum Baptistam dicens, sic nos decet modo adimplere omnem iustitiam.

Act. 28. n. 21. At illi dixerunt ad eum: nos quoque litteras accepimus de te a Iudæa neque ad veniens aliquis fratrum nuntiavit, aut locutus est, quid malum de te.

Versiones.

QUINTA EXPOSITIO. Usque ad Vers. 25.

Vers. 21. Nec locutus est, quid de te malum. Arabicus, Nullus retulit de te turpem sermonem.

Vers. 22. Rogamus a te audire, quæ sentis de hæc sectâ Christianorum, in qua prædicatur Jesum esse verum Messiam, & jam venisse in salutem generis humani juxta omnes prophetias, quæ ubique ei condicuntur. Græcus Ubique contradictionem patitur a Judæis tam Ierosolymis quam Romæ, ac in omni loco, de his volumus a te audire, cum sit magnus & insignis doctor, hanc interrogationem vide r. 3. & 4. vers. 6.

Vers. 23. Cum constitissent autem illi diem. Arabicus, Deceverunt autem ei diem, ad prædicandum eis Evangelium Testificans regnum Dei, testificans ejus januam apertam per Christi passionem.

Vers. 24. Quidam credebant his, quæ dicebantur a Paulo adjuncti divina gratiâ, quidam vero non credebant obstinati reprobatione. Vers. 25. Ad hanc eorum proteviam, & malitiam obstinaram refutandam adducit unum verbum illustre, & insignis ex Isaiâ Paulus.

Act. 28. n. 26. Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus graviter audierunt, & oculos suos compreflexerunt, ne forte videant oculis, & corde intelligant, & convertantur, & sanent eos.

Versiones.

SEXTA EXPOSITIO. Usque ad Vers. 31.

Vers. 26. Incrassatum est cor populi hujus. Syriacus, Tenebris enim effusum est cor populi.

Arabic. corporibus, Arabicus obduratum est. Locus est ex Isaiâ 6. n. 9. & dicitur in nostra Vulgata. Incrassatum est, sumpta metaphorâ, quia sicut crassitudo circa cor congelata ipsum suffocat, & vitam corporalem extinguit, ita nequitia Judæorum tenebat eorum mentes depravatas, ut omnino vita spiritualis in eis esset extincta.

66. Et auribus corporalibus graviter audierunt, Æthiopicus: Surde audierunt, non suscipientes Divinum Verbum, sed grave illud reputantes, ac dicentes: Durus est hic sermo, Joan. 6. & oculos suos compreflexerunt. Arabicus: Ocluserunt. Æthiopicus Cæcutiverunt oculos mentales, ut intelligerent alta mysteria ne forte videant; hoc dicitur propter libertatem arbitrii, per quam poterant converti ad Deum, ut sanarentur, & ob suam nequitiam.

67. Vers. 28. Gentibus missum est hoc salutare. Syriacus: Missum esse hanc redemptionem Dei Arabicus. Salutem Dei; & cum dicitur salutare Dei, id est, salutem per Christum Jesum.

68. Vers. 26. Exierunt ab eo Iudæi, ait Lyran. tamquam indignati, quia præponebat eis gentes, inter se quaestiones. D. Chrysof. Disceptationem, nam quidam credebant Paulo, & alii non.

69. Vers. 30. Mansit autem in suo conducto, locato nempe hospicio, & suscipiebat indifferenter tam Judæos, quam Gentiles, qui veniebant ad eum.

70. Vers. 31. Docebat de regno Dei, Syriacus, Docebat palam de Domino nostro Jesu Christo, cum omni fiducia, Arabicus, Cum omni libertate; & etiam ex Græco audita de quo quaest.

QUÆSTIO XII.

Quare ad exprimendam obstinatem Judæorum obdurationem adducit Paulus citatam Isaiæ locum.

71. Innumera sunt sacra Scripturæ loca allegantia Judæorum obstinationem, Paulus ex omnibus eligit hunc Isaiæ Incrassatum est cor populi, tamquam ferrum redactum, ac sterile ad suscipiendum Verbum dei. De Joanne Baptista dicitur, Marc. 1. n. 3. Vox clamantis in deserto, ut significaretur terra Judæa a sancto Spiritu derelicta, & deserta ad suscipiendam Dei gratiam.

72. Cum multa turba Christum sequeretur, & Dominus vellet eos pascere, accedentes discipuli dicunt ad Dominum, desertus est locus, Marc. 6. n. 35. sic ait Theoph. Locum desertum populum Iudæicum dicit, quia ob incredulitatem suam desertus est ab Spiritu sancto, ecce relinquetur vobis domus vestra de sorta, Matth. 23. n. 38.

73. Videntes non vident, quod perbelle observat D. Chrysof. Psalm. 50. & ait, Iudæi viderunt mortuos suscitatos, leprosos mundatos, demones fugatos, mare infractatum, Herodem turbatum; hæc omnia videntes crucifixerunt Christum, Latro vero nihil eorum viderat, & considerabat spiritus repletum, crucifixum, aceto potatum, & felle, cum hæc omnia videret, non est scandalizatus, sed Regem caelorum confessus est.

74. Ecce inter tot, & tanta miracula, quanta sit obstinata Judæorum malitia, ut demonum nequitia excedat, Spiritus immundus clamavit voce magnâ Quid nobis, & tibi Jesu Nazarenæ? Venisti perdere nos; Scio quis sis sanctus Dei Luc. 4. n. 34. Ad quæ locum præclare D. Ambrosius ait, Populus nequit, quem demones confitentur. Peiores, & crudeliores

se exhibuerunt contra Christum Judæi, quam demones, quod prosequens citatus D. Ambrosius sic probat: Tentavit diabolus Christum dominum ut e pinaculo Templi mitteret se deorsum, Matth. 4. n. 6. at Judæi suis manibus ex supercilio montis voluerunt Christum præcipitare, Luc 4. n. 29. D. Ambrosius citato loco, Peior Magistro discipulorum hæreditas; ille verbo Dominum tentat; hi facti; ille dicit, mitte te deorsum; isti adorantur, ut mirant; Cum communiter nullus discipulus sit super Magistrum; isti suum Magistrum diabolum malitiâ, & nequitia superant.

Hoc magnum amicitia, ac cognationis socius inter diabolus, & Judæos recte nobis explicat Christus, Sanato muto; cum ille spiritus diabolicus exiret ab homine, & cum non invenisset requiem extra domum, a qua exierat, tunc dixit, revertar in domum meam, unde exivi, tunc vadit, & assumit alios septem spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Luc. 11. n. 26. quem locum de ingressu demoniorum in Synagogam venuste explicat D. Ambrosius ibi, & ait, Immundus spiritus in nationibus, & gentibus per fidem Christi requiem reperire non potuit, ideo ingressus est ad plebem Iudæorum, quæ forensis, & persecutoria specie conspelta animo manet interiore pallidior; neque enim sacri fontis irriguo aut abluat, aut vestigebat ardorem, meritoque ad eam spiritus redibat, immundusque adducens secum septem spiritus nequiores se, itaque ut in nobis multiplicatur septiformis spiritus gratia, ita illis immundorum spirituum omnis cumulatur injuria.

Ad quam majorem miseriam potuit devenire Synagoga, quam quod firret propria domus, & requies diaboli; nam diabolus exiens ab homine non potuit invenire locum in gentibus, in quibus regnabat fides Christi, & ideo diabolo erat locus aridus, & invidiosus, revertitur in domum, quam multa hypocrisis, ut explicat D. Bernard. ferm. de Assump. p. 2. & assumit septem spiritus, id est omnem multitudinem, Ruth. 4. n. 15. Isai 4. n. 1. demonum, ut in nobis multiplicatur septiformis spiritus gratia, ita illis immundorum spirituum injuria.

QUÆSTIO XIII.

Quare D. Paulus in tanta veneratione fuit Romæ.

76. At præsens Textus vers. 30. Mansit biennio toto in suo conducto, scilicet, hospitio. Valde mirum! Missus est Paulus a Ierosolymis tamquam vincetus, & alligatus sub uno Centurione, ut eum perduceret Romam, ubi est habitus in tanta veneratione, quod non clauditur in carcere, sed ei permittitur habitare in hospicio, sive ut habet Syriacus: Conduxit sibi Paulus proprias ades, in quibus habitabat, & in hoc biennio varias Provincias peragravit, & venit in Hispaniam, sicut ipse scripserat ad Rom. 15. Per vos proficiam in Hispaniam, & postea iterum redit Romam, & ibi unâ Petro crucifixo ipse cum gladio mortem sustinuit anno a Christi morte 37. Neronis 13. mense Junii 29.

In hoc autem biennio, quod stetit Romæ prædicans cum omni fiducia, Arabicus, Libertate Græcus: Cum omni audiciâ, ac generositate, sine prohibitione Imperatoris scilicet, quia ut scribit Eusebius lib. 2. Histor. cap. 22. Neronem suo primo imperii quinquennio fuisse lenem, & facilem, & valde

D. Chry-
sost.

valde propensum in Paulum, & maxime cum Paulus impugnetur Judæos, quos Imperator parvi faciebat, & maxime quia Paulus conciliavit sibi familiares Neronis, & scribit D. Chrysof. hic homilia 54. Dicitur salutaris Neronis *potillatorem*, & *concupiscit*, quam Baroniis, & alij censent fuisse Poppæam Sabinam, & etiam Paulus habuit amicitiam cum Seneca, & scripsit epistolam, ut testatur D. Augustinus, D. Augustus, D. Hieronymus, quos citavi in opusculo. 1. refol. 5. q. 14. n. 699.

D. Lin.
D. Aug.
D. Hier.

87.

Virtus à
militibus
laudatur.

Magna Pauli virtus, ut etiam apud ipsos ethnicos, & extraneos, esset in tanto æstimatione, aut veneratione, ut Paulus non retineretur in carcere, & haberet facultatem publicè prædicandi, ut D. Chrysofostomus in Psalm. 111. ad illa verba n. 9. *Cornu ejus exultabit in gloria*. ait Bonos, *ne no est adeo imprudens, & sceleratus, qui non laudet, & admittetur*. hujusmodi res est, ut etiam ab his, qui illam non sequuntur, laudetur.

79.
Virtu.
maximè
attrahit
animos.

Dicitur Daniel 6 n. 3. *Igitur Daniel superabat omnes Principes, Satrapas, quia spiritus Dei amplior erat in illo*. Porro Rex cogitabat constituere eum super omne regnum. Unde venit Barbaro Regi in mentem velle elevare hominem externum captivum super omne regnum, majora illi committere, quam, suis clientibus, ac servis à nativitate rationem indicat Text. *Spiritus Dei amplior erat in*

illo. danielis virtus fulgebat super ceteros, ideo præ omnibus magis demulxit, & attraxit animum Regis. Theodoretus ibi ait: *Intelligens Rex illum esse virum deo gratum; quique superna videretur, omne ipsi regnum administrandum commisi*.

Theo-
doret.

Ait Propheta cap. 5. n. 8. *Erunt reliquia Jacob in gentibus in medio populorum multorum, quasi Leo in jumentis silvestrium & quasi catulus Leonis in grege pecorum*. Ecce viri Apostolici inter barbaras, & indomitas gentes versantes dicuntur Leones, tamquam cetera animantia; sed quomodo hoc coheret, cum Christus dominus dicat eos tamquam oves, Matth. 1. n. 12. *Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum*, quæ combinatio inter ovem, & leonem; qua vis in naturalibus maxime discrepent, in spirituali grege Christi multum conveniunt, ovis humilis, & mitis, Leo generosus omnibus animantibus dominatur, & ab omnibus sibi comparat gratiam, & reverentiam.

80.

Matth. 1.
Virtus
omnibus
domina-
tur.

D. Cyillus Alexand. ibi sic ait, *Reliquia igitur Jacob per fidem in Christum salvati Evangelii præcones erunt etiam ut catuli Leonis in grege generosi nimirum contra insurgentes, Dominus Iesus dicebat: Ego mitto vos sicut oves in medio Luporum, eorum autem fortitudo corda oppugnantium eos confregit, multamque ipsis venerationem conciliavit*.

D. Cytil.

FINIS.

Laus Omnipotenti Deo; Beatissimæque Virgini Mariæ. B. Sanctisque Paulo, & Lucæ, quos semper in hoc opere invocavi, Sanctisque Doctrinibus, ac meis Patronis Theresiæ, & Magdalenæ de Pazzi.

APOLOGIA CARMELITANA.